

19 KONGRES

XIX Międzynarodowy Kongres Kontroli Wewnętrznej,
Audytu Wewnętrznego, Antykorupcji i Zwalczania Oszustw

Realizacja Programu Zapewnienia i Poprawy Jakości Audytu Wewnętrznego – na przykładzie narzędzia *Quality@w*

Wojciech Ogiela

naczelnik

Wydział Koordynacji Kontroli Zarządczej i Audytu Wewnętrznego w Sektorze Publicznym
Departament Efektywności Wydatków Publicznych i Rachunkowości

AUDYT WEWNĘTRZNY W JEDNOSTKACH SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH (CEL):

Audyt wewnętrzny jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest wspieranie ministra kierującego działem lub kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przez systematyczną ocenę kontroli zarządczej oraz czynności doradcze.

*art. 272 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
(Dz. U z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.)*

FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO...:

Funkcja audytu wewnętrznego:

Organizacja
audytu wewnętrznego

Procesy
audytu wewnętrznego

Produkty
audytu wewnętrznego

Komórka audytu
wewnętrznego/Usługodawca prowadząca/-y
audyt wewnętrzny w jsfp:

Organizacja audytu wewnętrznego

Zapewnienie warunków niezbędnych do niezależnego, obiektywnego i efektywnego prowadzenia audytu wewnętrznego

Kierownik jednostki:

- **Utworzenie komórki audytu wewnętrznego oraz właściwe usytuowanie w strukturze jednostki** (→ Statut, Regulamin organizacyjny);
- **Określenie roli i zakresu odpowiedzialności audytu wewnętrznego** (→ Karta audytu wewnętrznego);
- **Zapewnienie zasobów** (osobowych i rzeczowych) **niezbędnych do realizacji celów audytu wewnętrznego**;
- **Zapewnienie ciągłości prowadzenia audytu wewnętrznego**;
- **Zapewnienie warunków do ciągłego doskonalenia i rozwoju zawodowego audytorów wewnętrznych.**
- **Zawarcie umowy z usługodawcą.**

Zapewnienie właściwego prowadzenia audytu wewnętrznego

Kierownik komórki audytu wewnętrznego/Usługodawca:

- **Zarządzanie komórką audytu wewnętrznego** (osiągnięcie celów audytu wewnętrznego, efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów, poszerzanie wiedzy i kompetencji – niwelowanie luki kompetencyjnej pracowników komórki audytu wewnętrznego).

Procesy audytu wewnętrznego

Zapewnienie skutecznego prowadzenia audytu wewnętrznego

Kierownik komórki audytu wewnętrznego/Usługodawca → *Procedury audytu wewnętrznego*

- **Planowanie audytu wewnętrznego** (→ Plan audytu oparty na analizie ryzyka);

Przegląd działalności jednostki, opracowanie Przestrzeni audytu, identyfikacja i szacowanie ryzyka, identyfikacja i wybór obszarów do badania w oparciu o przeprowadzoną analizę ryzyka

- **Realizacja zadań zapewniających** (→ Sprawozdanie z zadania zapewniającego);

Przegląd wstępny, Programowanie zadania, testowanie - badanie, Raportowanie

- **Realizacja czynności doradczych** (→ Sprawozdanie z czynności doradczej);

Programowanie – ustalanie zakresu i celu, badanie, Raportowanie (zależy od charakteru)

- **Monitorowanie realizacji zaleceń i czynności sprawdzające** (→ Notatka informacyjna)

- **Sprawozdawczość z audytu wewnętrznego** (→ Sprawozdanie z⁵ realizacji planu audytu wewnętrznego)

- **Program zapewnienia i poprawy jakości.**

Produkty audytu wewnętrznego

Produktami audytu wewnętrznego nie są zadania audytowe lub sprawozdania z ich realizacji.

Produktami audytu wewnętrznego są: **ochrona, kreowanie i przysparzanie wartości (wartość dodana dla jednostki).**

- Audyt wewnętrzny **chroni wartość** tworzoną w jednostce przez **udzielanie zapewnienia**, że zasady i procedury określone przez kierownictwo są przestrzegane, a istniejące wewnętrzne mechanizmy kontrolne ograniczają ryzyko działalności do akceptowanego poziomu.
- Audyt wewnętrzny **może kreować wartość** przez wspieranie jednostki w podnoszeniu ekonomiczności, efektywności i skuteczności za pomocą **czynności doradczych** oraz przez **wspieranie zarządzania ryzykiem**.
- Audyt wewnętrzny **wspiera przysparzanie wartości**, gdy formułuje **zalecenia**, które mogą pomóc zapobiegać stratom, zwiększyć efektywność działania, pozwolą ograniczyć wydatki...

PROGRAM ZAPEWNIENIA I POPRAWY JAKOŚCI AW (STANDARDY):

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW

Warszawa, dnia 16 grudnia 2016 r.

Poz. 28

KOMUNIKAT

MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW¹⁾

z dnia 12 grudnia 2016 r.

w sprawie standardów audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych

Na podstawie art. 273 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 i 1948) ogłasza się, co następuje:

§ 1. Ogłasza się „Międzynarodowe standardy praktyki zawodowej audytu wewnętrznego”, opracowane przez The Institute of Internal Auditors, jako standardy audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych, stanowiące załącznik do komunikatu.

§ 2. „Międzynarodowe standardy praktyki zawodowej audytu wewnętrznego” stosuje się od dnia 1 stycznia 2017 r.²⁾

Minister Rozwoju i Finansów: wz. W. Janczyk

STANDARDY ATRYBUTÓW

- **1300** Program zapewnienia i poprawy jakości
- **1310** Wymagania dotyczące programu zapewnienia i poprawy jakości
- **1311** Oceny wewnętrzne
- **1312** Oceny zewnętrzne
- **1320** Sprawozdawczość dotycząca programu zapewnienia i poprawy jakości
- **1321** Użycie formuły „zgodny z Międzynarodowymi standardami praktyki zawodowej audytu wewnętrznego”
- **1322** Ujawnienie braku zgodności

STANDARDY DZIAŁANIA

- **2430** Użycie formuły „przeprowadzono zgodnie z Międzynarodowymi standardami praktyki zawodowej audytu wewnętrznego”

PROGRAM ZAPEWNIENIA I POPRAWY JAKOŚCI AW (ZAKRES I CEL):

Zarządzający audytem wewnętrznym musi opracować i realizować **program zapewnienia i poprawy jakości (PZiPJ)**, obejmujący wszystkie aspekty działalności audytu wewnętrznego.

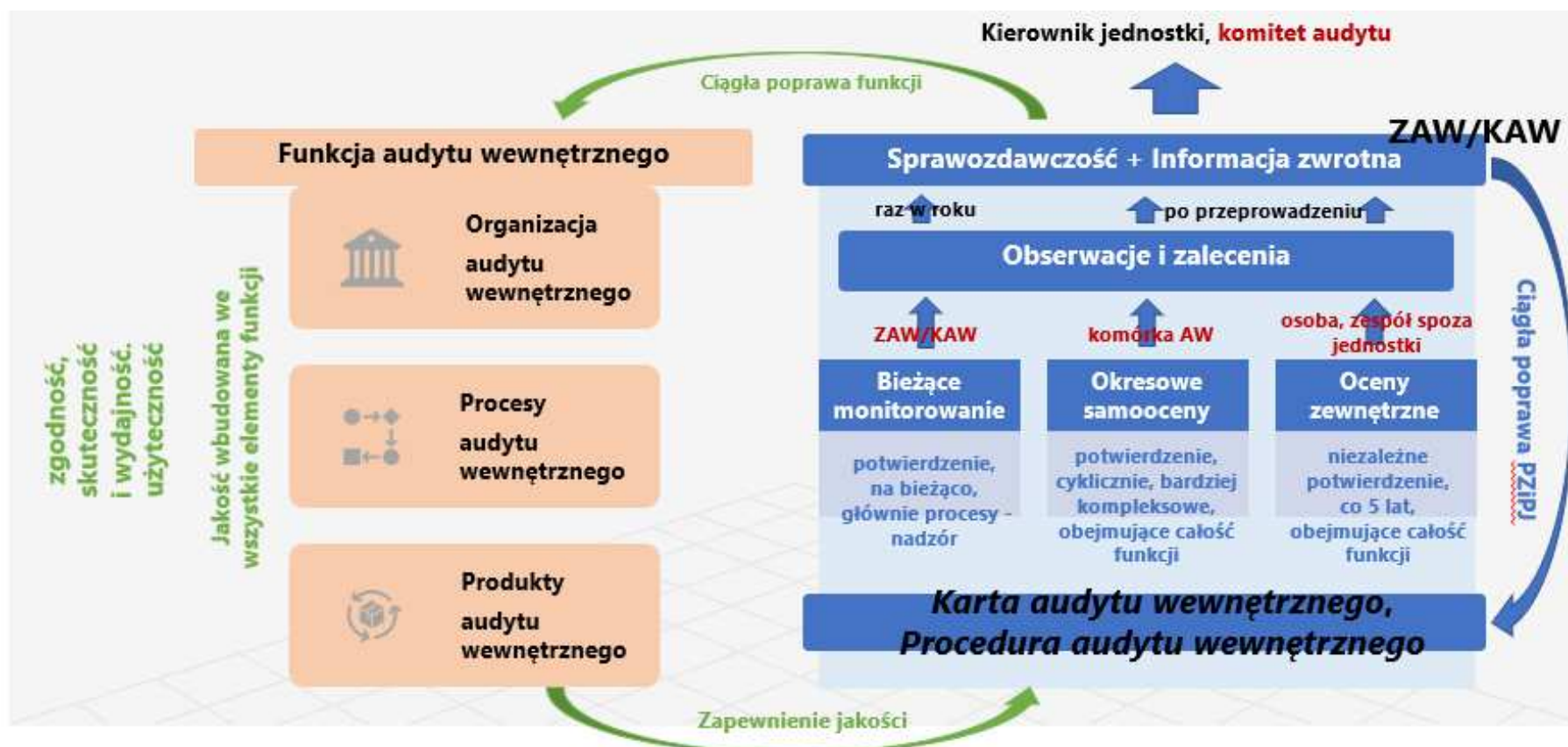
Standard 1300 – Program zapewnienia i poprawy jakości (PZiPJ)

Cel opracowania i stosowania PZiPJ

racjonalne zapewnienie interesariuszy, że audyt wewnętrzny:

- ✓ działa **zgodnie** z przepisami prawa, standardami, kartą audytu;
- ✓ działa w sposób **skuteczny** i **wydajny**;
- ✓ jest postrzegany jako **przysparzający wartości dodanej** i **usprawniający funkcjonowanie organizacji**.

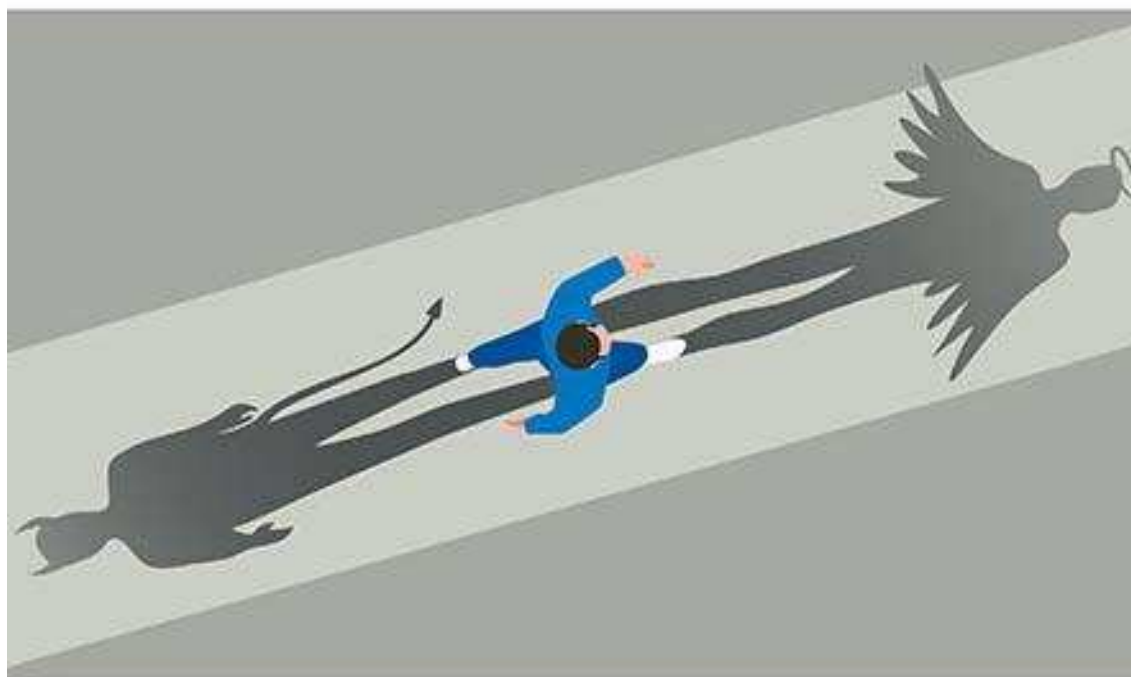
PROGRAM ZAPEWNIENIA I POPRAWY JAKOŚCI W AW (PODSUMOWANIE):

KRYTERIA OCENY FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO W JSFP (W RAMACH PZiPJ):

- ✓ **dział VI** „Audyt wewnętrzny oraz koordynacja audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych” (art. 272-296) **ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych** (Dz. U z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.);
- ✓ **Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu** (Dz. U. z 2018 r. poz. 506);
- ✓ **Standardy audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych** – Komunikat Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie standardów audytu wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MRiF poz. 28);
- ✓ **Procedury audytu wewnętrznego** (ustalane wewnętrznie w jednostce);
- ✓ **inne...** (np. Kodeks etyki IIA, benchmark, wytyczne MF, KA).

A JAK TO JEST Z REALIZACJĄ PZiPJ AW W JSFP?

PROCENT JEDNOSTEK SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH, W KTÓRYCI.
PROWADZONY JEST AUDYT WEWNĘTRZNY I PRZEPROWADZONO W NICH
SAMOOCENĘ AW:

46%

PODSEKTOR SAMORZĄDOWY

dane za 2018 r.

(ankieta w JST, przeprowadzona przez MF w 2019 r.)

*Podsumowanie wyników ankiety dotyczącej
funkcjonowania audytu wewnętrznego w jednostkach
samorządu terytorialnego - edycja 2019*

<https://www.gov.pl/web/finanse/ocena-i-benchmarking-audit-wewnetrzny>

83%

PODSEKTOR RZĄDOWY

dane za 2019 r.

*(Informacja o realizacji zadań z zakresu
audytu wewnętrznego w 2019 roku)*

PROCENT JEDNOSTEK SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH, W KTÓRYCI
PROWADZONY JEST AUDYT WEWNĘTRZNY I W OSTATNICH 5-CIU LATACH
PRZEPROWADZONO W NICH OCENĘ ZEWNĘTRZNĄ AW:

10%

**PODSEKTOR
SAMORZĄDOWY**

dane za 2018 r.

(ankieta w JST, przeprowadzona przez MF w 2019 r.)

53%

PODSEKTOR RZĄDOWY

dane za 2019 r.

*(Informacja o realizacji zadań z zakresu
audytu wewnętrznego w 2019 roku)*

WYNIKI KONTROLI NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI „AUDYT WEWNĘTRZNY W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO” (KONTROLA OBEJMOWAŁA LATA 2016-2019, 27 URZĘDÓW JST):

30%

**NIE ZOSTAŁ OPRACOWANY PZIPIJ
AW**

Najwyższa Izba Kontroli w wyniku kontroli zaleciła wójtom, starostom, marszałkom województw, (kierującym urzędami JST właściwego szczebla) zapewnienie przeprowadzania ocen wewnętrznych i zewnętrznych działalności audytu wewnętrznego.

26%

**NIE PRZEPROWADZONO
OCENY WEWNĘTRZNEJ AW**

67%

**NIE PRZEPROWADZONO
OCENY ZEWNĘTRZNEJ AW**

DZIAŁANIA MINISTERSTWA FINANSÓW (2018-2020):

Samocena funkcji audytu wewnętrznego

Quality @w

Samocena i walidacja funkcji audytu wewnętrznego

Quality @w

FORMULARZ SAMOOCENY *QUALITY@W*

F16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

ver.2.0.2020

Samocena funkcji audytu wewnętrznego
Quality @w

przeprowadzona za rok: w:

nazwa jednostki:

Formularz jest bezpłatny i został przygotowany przez pracowników Departamentu Efektywności Wydatków Publicznych i Rachunkowości, w ramach realizacji zadań koordynacyjnych Ministra Finansów w zakresie audytu wewnętrznego.

Formularz został udostępniony na potrzeby jednostek sektora finansów publicznych, w których audyt wewnętrzny prowadzi audytor wewnętrzny zatrudniony w jednostce.

Formularz samoboczny opracowano na podstawie:
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych
- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2016 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu
- Standardów Audytu Wewnętrznego dla jednostek sektora finansów publicznych

Dodatkowo, w trakcie prac nad formularzem wykorzystano materiały opracowane przez pracowników Departamentu Efektywności Wydatków Publicznych i Rachunkowości Ministerstwa Finansów:
- komentarze i wytyczne do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2016 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu
- zestawienie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów ze standardami oraz poradnikami do międzynarodowych standardów Audytu Wewnętrznego

Strona tytułowa Podsumowanie I. Organizacja II. Plan i sprawy III. Realizacja ZZ III. Realizacja CD Informacja 1 Informacja 2 Wskaźniki benchmarkingowe Analiza budżetu czasu

Quality @w

0 0 ver.2.0.2020

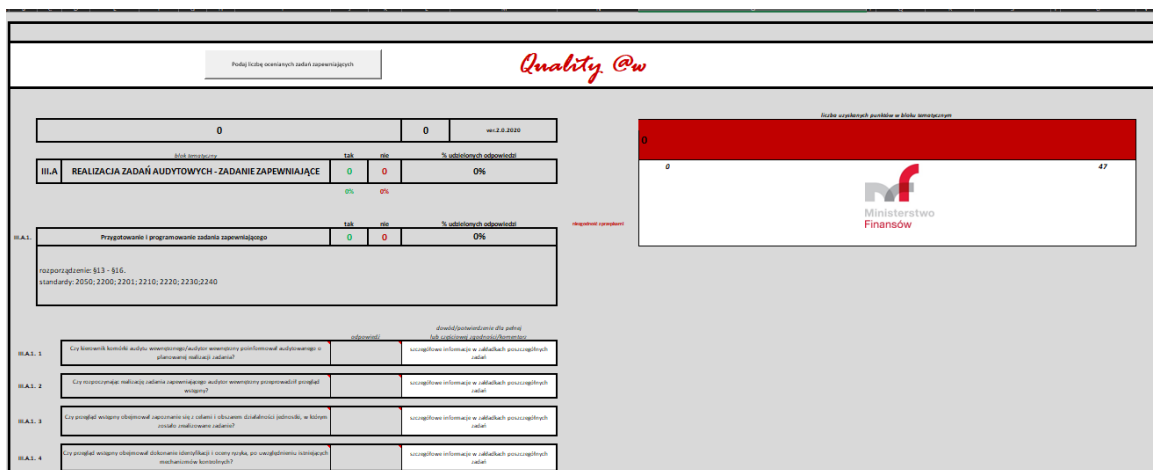
nazwa jednostki rok samoceny

blok tematyczny	liczba uzyskanych punktów (suma "+")	stan wypełnienia arkusza	zidentyfikowane niezgodności z przepisami prawa
I. ORGANIZACJA	0 / 40	0%	0
II. PLANOWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	0 / 35	0%	0
III.A. REALIZACJA ZADAŃ AUDYTOWYCH - ZADANIA ZAPEWNIĄCE W okresie objętym samoceną nie realizowano zadań zapewniających	0 / 47		0
III.B. REALIZACJA ZADAŃ AUDYTOWYCH - CZYNNOŚCI DORADCZE W okresie objętym samoceną nie realizowano czynności doradczych	0 / 16		0
ŁĄCZNA LICZBA PUNKTÓW:	0 / 75	0%	0

znak ! - oznacza, że zidentyfikowano niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa.
(z prawej strony znaku podano liczbę ww. niezgodności)

FORMULARZ SAMOCENY QUALITY@W

FORMULARZ SAMOOCENY *QUALITY@W* (ZADANIA AUDYTOWE)

Podaj liczbę ocenianych zadań zapewniających

Microsoft Excel

liczba ocenianych zadań

OK

Cancel

- III. Realizacja ZZ
- III. Realizacja ZZ 1
- III. Realizacja ZZ 2
- III. Realizacja ZZ 3

FORMULARZ SAMOOCENY *QUALITY@W* I WALIDACJA

Formularz samooceny *Quality@w* wraz z *Instrukcją* dostępny jest w dwóch wersjach – dla audytora zatrudnionego w jednostce i usługodawcy.

Dokumenty można pobrać ze strony:

<https://www.gov.pl/web/finanse/formularz-quality-w>.

Wkrótce opublikowane zostaną również materiały dotyczące walidacji samooceny.

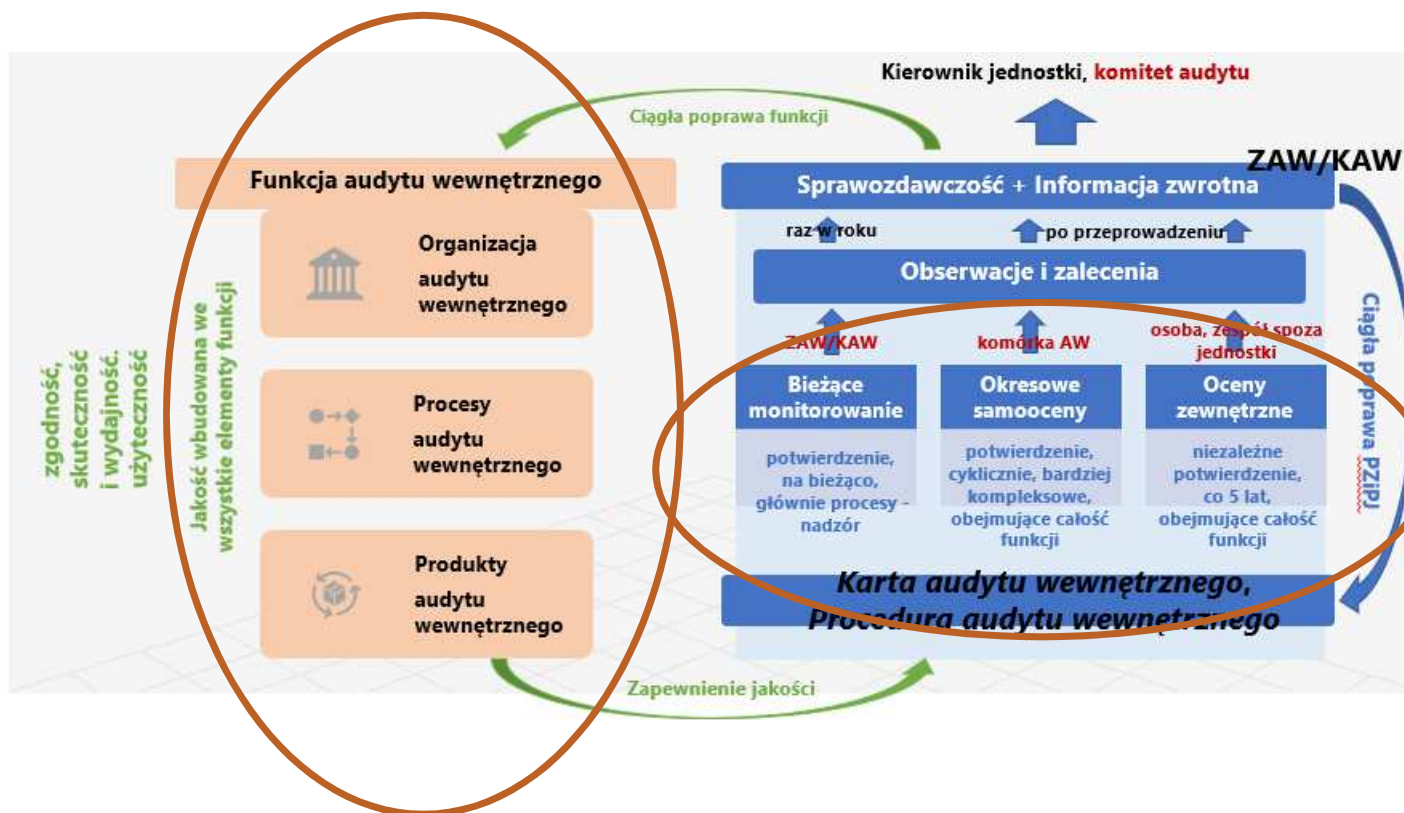
Formularz walidacji został opracowany na bazie formularza samooceny *Quality@w* – zawiera dodatkowe komórki służące dokonaniu walidacji.

Dokumentacja przygotowana w Ministerstwie Finansów (przy współpracy z KAW jednostek Resortu Finansów i Urzędów Wojewódzkich) na potrzeby walidacji:

- nowy formularz *Quality@w*;
- *Metodyka* – sposób oceny;
- *Instrukcja techniczna*;
- *Raport z oceny zewnętrznej* - wzór;
- Ankiety dla kierownika jednostki, kierownika komórki audytu, audytorów wewnętrznych;
- *Przebieg procesu walidacji*;
- *Zestawienie dokumentów przekazywanych walidatorom*;
- *Porozumienie/deklaracja w sprawie przeglądu partnerskiego*;

Pracujemy jeszcze nad wytycznymi w zakresie 20 wymogów stawianych przed walidatorami.

KORZYŚCI ZE STOSOWANIA FORMULARZY *QUALITY@W*:

The screenshot shows the official website of the Ministry of Finance (Ministerstwo Finansów) in Poland. The main heading is 'Kontrola zarządcza i audyt wewnętrzny w jednostkach sektora finansów publicznych'. The page includes a navigation menu on the left with various categories like 'Audyt publiczny', 'Kontrola zarządcza', and 'Audyt wewnętrzny'. The main content area contains introductory text, contact information for the Department of Internal Audit, and a list of services. At the bottom, there is a 'wpis' (entry) section with a date of 2019-10-12.

Zapraszamy do odwiedzenia naszej podstrony na stronie Ministerstwa Finansów:

<https://www.gov.pl/web/finanse/kontrola-zaradcza-i-audit-wewnetrzny-w-jednostkach-sektora-finansow-publicznych>

Dziękuję za uwagę!

Wojciech Ogiela
Wojciech.Ogiela@mf.gov.pl
 tel. (22) 694-5078

Osoby uczestniczące w przygotowaniu prezentacji:
Anna Kołodziejczyk
Wojciech Józwicki